

A hálózat megtartó erő

Beszélgetés Gondi Martinával

Hévizi Róbert: *Melyek az első kulturális élményei, hogyan került kapcsolatba a kultúrával, a közösségi művelődéssel?*

Gondi Martina: Édesanyám révén, aki nemcsak magának, hanem nekem is sokat olvasott. Nemcsak mesékkel ismertetett meg, már kiskoromban verseket olvasott nekem, amiket aztán emlékezetből lerajzoltunk. A nagymamámmal és édesanyámmal színházba jártunk, amikor csak volt előadás a kisvárosban, a nagyatátám nagyon szépen énekelt, fiatal korában színjászó volt. Azt hiszem, sohasem voltam kivételesen tehetséges, mint sok más kortársam, de szerettem verseket mondani és középiskolás koromban eldöntöttem, hogy versmondó- és beszédműhelyt alapítok az osztálytársaimmal. A könyvtár és a Kodály Zoltán Művészeti Központ volt a meghatározó tér, az előbbi a versmondás, a programok és könyvek miatt, az utóbbi a színpadi és a versenytánc miatt, majd verses és táncelőadás miatt, ami ott készült egy március 15-i ünnepségre. Vajdaságban a kilencvenes években kivételes színházi előadások születtek, mi a fiatal színésznemzedékbe voltunk szerelmesek és nem hollywoodi sztárokba. A progresszív színházi

látásmód azóta is jelen van erre felé és néhány kilométerre innen, a szegedi zsinagóga Thealter Fesztiválja is közel esik hozzánk, ahol egyetemista koromban önkéntes lehettem.

H. R.: *Az ön számára mit jelent a közösségi művelődés, a közösségi szerepvállalás? Milyen szerepet játszik az életében?*

G. M.: Óriási szégyen, de én Vajdaság régióit, a tájegységi jellemzőket, az itteni közösségeket csak akkor ismertem meg, amikor elkezdtem a Vajdasági Magyar Művelődési Intézetben dolgozni, addig igen keveset tudtam Székelykevérről, Kupuszináról és Nagyikindáról. A kilencvenes években teljesen más állt a sajtó fókuszában, nem a települések művelődési élete. Az iskolában előbb ismertük meg a háború után az északi általános iskolát, valamint az ottani helyzetet, amikor oda mentünk fellépni – és ez igen meghatározó élmény volt – mintsem Újvidéket vagy Budapestet. Ez nem a nagy utazások időszaka volt és nem is a közösségi médiáé. Nagy türelemmel viseltett irányomban mgr. Hajnal Jenő, az akkori Magyar Nemzeti Tanács, Dudás Károly, a Művelődési Szövetség elnöke, hogy bizalmat

Fotó: Herédi Krisztián

kaphattam és felkészületlenségem ellenére mégis ezen a területen kezdhettem el dolgozni. Érdekes is volt második munkahelyként olyan területre kerülni, amiről be kellett látni, ez a hagyományos értelemben nem munka. Ahogy a sajtómunka esetén, itt sem lehet ki kapcsolni a gépet a műszak végén nyolc óra után, majd másnap reggel újra bekapcsolni. A fesztiválok tíznaposak, a programok délután, este és hétfőig vannak, a műkedvelő csoportok munka után találkoznak vagy hétfőig. Nincs kész módszertan, mert a közösségek, a települések különbözőek – mégis találhatunk analógiákat, megoldásokat, amit most jó gyakorlatok-

nak hívunk, továbbadhatjuk ezeket egymásnak, a közösségeknek.

H. R.: Ön szerint a Nemzeti Művelődési Intézet szakmai tevékenysége mivel járul hozzá a Kárpát-medencei kulturális élet és közművelődés kiteljesedéséhez? A közművelődési hálózat szempontjából miért tartja fontosnak a szervezet szakmai feladatellátását?

G. M.: Százestendő hátrányt dolgozunk le, amikor újra egy régióként, egy közös helyként, kulturális térként gondolunk az anyországra és a külföldi régiókra. Ez egy kivételes helyzet, amikor az együttes gondolkodást nem kell titkolni, nem szorul háttérbe, ha ez természetessé tud válni, akkor már egyszerű dolgozni. A mögöttünk lévő időszakban ez megtörtént, partnerek lehetünk, partnernek tekintenek bennünket. Tapasztaljuk, mennyire fontos a hálózatosodás, és ilyen szempontból nem jelentékenyek a fizikai határok. Az intézményi háttér az állandóságot, a biztonságot jelenti, számunkra pedig a tudás, a fejlődés biztosítását. Megtapasztaltuk, hogy a pályázatok mennyire fontosak, mennyire sokat jelentenek egy-egy művelődési területnek, ugyanakkor a szakmaiság nélkül hosszú távon nem tud megmaradni mindez. Szükség van az új tudás átadására, motiválásra, kezdeményezésre. Azokat az embereket is így tudjuk egy-egy mozgalmon belül megtartani, akik szívesen vesznek részt, elkötelezettek. A mentorhálózatok segítséget jelenthetnek a szórványoknak, a kisebb településeknek, akik gyakran nem is tudják, kitől lehet, vagy hogy lehet segítséget kérni. Ugyanakkor egy komoly intézményi háttér a lehetőségek mellett igényt is teremthet, és a kistelepüléseken hozzájárulhat az életminőség javulásához.

H. R.: Mi a véleménye a Nemzeti Művelődési Intézet munká-

járól? A szakmai feladatai közül melyeket érzi meghatározónak, irányadónak? Mi áll önhez a legközelebb?

G. M.: A kapcsolattartás és az új gyakorlatok megismerése a Nemzeti Művelődési Intézetben keresztül eljut hozzánk, de azt érezzük, hogy az intézet számára is fontosak azok a tapasztalatok, helyzetek, amiket mi tudunk velük megosztani. A vajdasági régió és a Csongrád Megyei Iroda között kiváló a kapcsolattartás, lehetőséget kapunk a jó gyakorlatok megtapasztalására és arra is, hogy a többi megyei iroda munkáját is meg tudjuk ismerni. Szakmailag előremutató, hogy részesei lehetünk a konferenciáknak, tapasztalatcseréknek, műhelyeknek. Az intézet folyóirataiból szintén tájékozódhatunk egy-egy közösség kiváló programjáról, ami segítséget jelenthet tervezéskor, pozitív példaként hivatkozhatunk rá a terepen. Lehetőségünk van módszertanok megismerésére, amely tudáshoz más forrásból nem juthatunk hozzá.

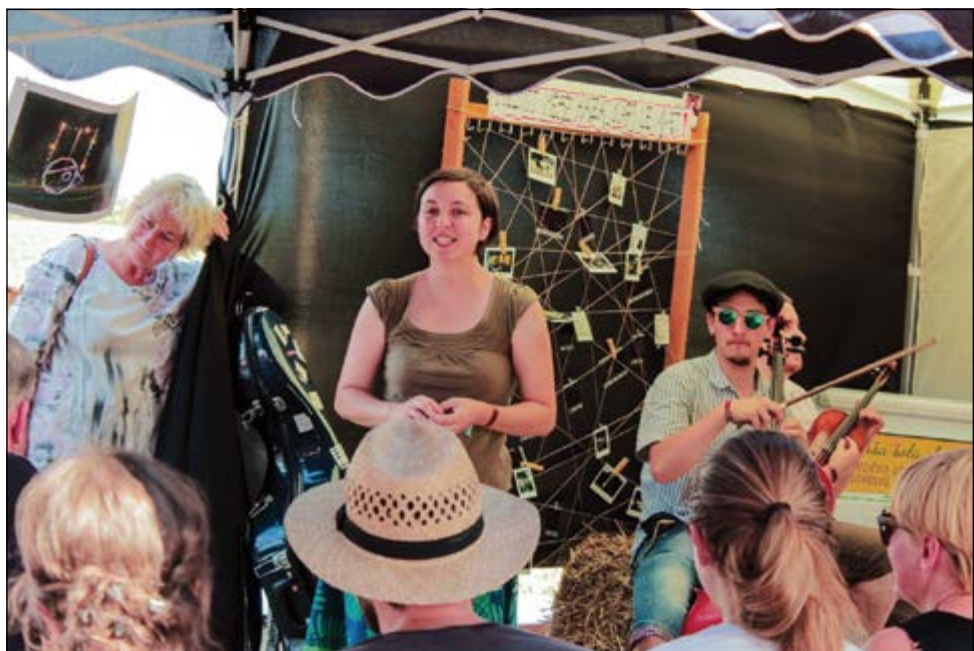
H. R.: A közelmúltban készült el a Nemzeti Művelődési Intézet székháza Lakiteleken. Milyen gondola-

tok fogalmazódtak meg önben az épület kapcsán?

G. M.: Kívánunk számolatlan szakmai programot, kiváló munkát az ott dolgozó kollégáknak!

H. R.: A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet is tagja a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztalnak. Mikor csatlakoztak? Milyen lehetőségeket látnak a kerekasztal szakmai munkájában?

G. M.: A Kerekasztal egy kiváló gondolat mentén jött létre, azokban az időkben, amikor még a szakmai partnerség nem volt ilyen magas szinten, mint most. A létrehozói szerettek volna hivatalos kereteket adni az együttgondolkodásnak, lehetőségeket teremteni ezen keretek között közös projektekre. A Kerekasztal olyan intézmények egyesülése, melyek céljai, területei közősek és a saját régiójukban állandóságot képviselnek, ezért biztos partnerei egymásnak. Hosszú távú tervezéshez szükséges, hogy a Kerekasztalhoz olyan alapterületeket csatoljunk, amelyek az egyes régiókban az intézményi háttérnek köszönhetően tudnak igazán megmaradni, hatni. Hiszen az intézményi háttér sok lehetőséget ad. Társintézményeket, társszervezeteket tud be-

Gondi Martina köszönti a 2018-as vajdasági KULTIVÁLON a résztvevőket

A Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal 2019-es, zentai megbeszélése

vonni az adott régióban, odatalál az egyénekhez – maga is a hálózat része és a hálózatosodást építi.

H. R.: *Mit gondol a közösségi művelődés társadalmi szerepéről, megítéléséről? Milyen helyzetben van most a közművelődés? Hogyan képzeled el a terület jövőjét?*

G. M.: Több területet kell összekapcsolnunk, ez kiválóan megmutatkozik az értéktárak területén. Régiós szinten is akkor tudunk jelentős lépéseket tenni, ha az ag-

rárszervezetek, a helyi közösségek, a művelődési közösségek, a cserkészet, az ifjúsági szervezetek, a parókiák és az egyházi, a szociális területek összekapcsolódnak, és van közös nevezőjük a gazdaságfejlesztéssel. Másrészt viszont, tudjuk, hogy a településeken a legtöbb mindig azon az egy emberen múlik, a pedagóguson, a könyvtároson, a plébánoson vagy a lelkészen, vagy az egyetlen megszállott emberen, aki elköteleződött egy terület vagy egy csoport iránt. A szakmai há-

lózat valódi megtartó erő, nagyon sokat számít, ezt a népművészeti és hagyományörző terület tapasztalata egyértelműen mutatja.

H. R.: *A XXI. századi rohanó világban mind a magánéletben, mind a gazdasági életben nehéz lépést tartani az állandó változásokkal. Kihívást jelent rugalmasan és gyorsan reagálni a folyamatos fejlődésre, tudatos életvezetésre kell tanítani az embereket. Hogyan csinálják ezt Zentán, valamint a Délvidéken?*

G. M.: Sokat jelent az átjárás a határon: a művelődési egyesületek, testvértelepülések kapcsolattartásai, a vendégszereplések, előadók meghívásai, tanulmányi versenyek, iskolai kirándulások – valóban rengeteg lehetőség van. A Magyar Kormány pályázati alapokat biztosít ezekhez a lehetőségekhez. Mindennek köszönhetően alkalom van arra is, hogy ki-ki megtalálja a maga érdeklődési területén a lehetőségeket, hogy csoportokhoz csatlakozzon, művelje magát, részese legyen programoknak, amelyek sokfélék, így alkalmunk van válogatni is ezekből. Talán pontosan ezért, sokszor nem látjuk meg a legegyszerűbb megoldásokat, azokat, amik hiánypótlóak lehetnének. Még sok feladatunk van.

GONDI MARTINA 2006 óta a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet munkatársa, munkáját közművelődési területen kezdte, majd 2015-től az intézet minden területén foglalkozik a projektek kíséréseivel és irányításával.